

Szovátai Hírmondó

Önkormányzati tájékoztató

XIII. évf. 128. szám 2014. december

Aldott karácsonyt és boldog új esztendőt!

Péter Ferenc polgármester ünnepi köszöntője

Karácsony előtt adventi koszorúinkon minden vasárnap eggyel több gyertyát gyújtunk mintegy jeleként, hogy Krisztus eljövetelére várakozunk. De ebben a várakozásban, akár csak életünk minden pillanatában, akkor vagyunk jelen, ha a Megváltóra várva sem ölbe tett kézzel ülünk. Bizony, mindenkoron cselekvőeknek kell lennünk magunknak is.

A városháza udvarán az óriási adventi koszorú körül gyertyagyújtásra vasárnapról vasárnapra összegyűlve, megérezhetünk valamit abból a fenségből, amely az életünket – ha hagyjuk – jó irányba igazítja. Rájöhetünk arra, hogy nem csupán karácsony örömét de az adventi várakozás izgalmát sem élhetjük meg kizárólagosan magunkban, meg kell osztanunk másokkal is, mert sosem lehet sem egyik, sem a másik az „enyém”, csakis a „miénk”. Bánatunkkal még csak-csak elvagyunk egyedül is, búslakodni elvonulunk egy-egy sötét zugba, de sem a reménykedésünket, sem az örömlünket nem tudjuk egymagunkban megélni.

Az advent és a karácsony segít abban, hogy megértsük: szükségünk van egymásra. Szükségünk van egymásra a várakozásban és az ünneplésben, de szükségünk van egymásra a munkában is. Minden, amire törekszünk, értelmét csupán a másokkal való kapcsolatunkban, együttműködésünkben nyeri el.

A karácsony méltósága, a csend, a béke, a szeretet és a megbocsátás még itt van a szívünkben, amikor már halljuk az óévet búcsúztató hangszót. Petárdák robbanása, pezsgőpalackok pukkanása vet véget áhítatunknak. Ilyenkor az ember önkéntelenül visszagondol arra, aminek most készül búcsút mondani, hogy aztán az elkövetkező évnek szentelhesse a teljes figyelmét.

Amióta óévet búcsúztatunk, mindig küzdelmekről, nehézségekről, munkáról és sikerekről szoktunk megemlékezni, de még egyszer sem fordult elő, hogy bárki is azt mondhatta, könnyű volt. Pedig a napok a maguk gondjaival, nehézségeivel, vívódásaival, bizakodásaival és csalódásaival, bánataival és örömeivel együtt is gyorsan elperogtek – megint eltelt egy esztendő –, s a gyermekek nagyobbak, mi meg öregebbek lettünk újabb háromszázhatvanöt nappal.

Öregebbek lettünk, és visszafogottabbak újévi fogadalmakban, év eleji bizakodásokban. Tudjuk, az elkövetkező év sem hoz kevesebb gondot, kevesebb szomorúságot, próbatételt, és nem lesz kevésbé nehéz. De hisszük, hogy azzal is szembe tudunk nézni.

A magam és az Önkormányzat nevében mit kívánhatnék Önöknek mást, mint azt a bátorságot, kitartást, derűt munka- és alkotókedvet, amivel nem csupán el lehet viselni azt, ami jön, de szebbé és örömtelibbé is tehetjük a holnapot!

Ajándékozás

A felnőtt egy hosszú élet során rengeteget tanult. Idősebbektől, könyvekből, de leginkább saját maga által megélt élethelyzetekből. Megtapasztalt már mindent. Már nem csupán mondja, de belülről tudja, érzi, hogy nem csupán kapni jó, de adni is. Legalább annyira... Nem, nem, annál is jobb.

Az, aki ajándékot kap a meglepetés örömét élheti meg – de csakis akkor, ha előzőleg mit sem sejt az ajándékozásról, de legalább arról, mit rejthet a kezébe nyomott, színes szalaggal átkötött doboz –, ám, ha a kérelmére vagy finom sugalmazására (ne adj Isten!), követelésére érkezett az ajándék, akkor mellét a zsákmányszerzés diadala feszíti.

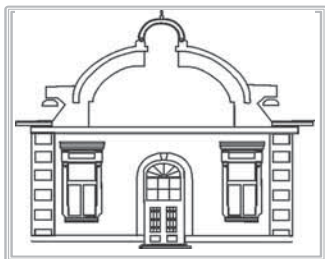
Az ajándékozó viszont az örömszerzés öröme, valamint a megajándékozott hálája mellé még kap egy simogatást saját magától is, egy erkölcsi megerősítést, hiszen „ügyes, jó, másra figyelő és önzetlen” volt.

Olykor megesik, hogy a megajándékozott gyöngygyermek, amikor átveszi az ajándéksomagot, egy gesztussal, néhány szóval vagy más jelzéssel többet ad visszonzásul, mint hálát, és annál is többet, mint amennyit azzal a belső simogatással nyer az ajándékozó felnőtt.

Ilyenkor elrestelli magát a mindent tudó felnőtt, zavarba jön, vagy könnyezik.

Az élet nagy pillanata ez. Többé lesz az, aki ezt egyszer már megélte.

Molnos Ferenc

A Polgármesteri Hivatal
elérhetőségei:
Cím: 545500 Szováta,
Főút, 155 szám
Tel: 0265 – 570218
Fax: 0265 – 570524
E-mail:
secretariat@primaria.szovata.ro

Fogadóórák
Péter Ferenc polgármester:
– Kedd 11,00 órától;
Hegyi Mihály alpolgármester:
– Szerda 11,00 órától;
Domokos András jegyző:
– Csütörtök 11,00 órától;

Önkormányzati határozatok

64. sz. Határozat – Szováta Város 2014. évi költségvetésének kiigazításáról;

65. sz. Határozat – egy műjég-pálya működési szabályzatának jóváhagyásáról;

66. sz. Határozat – a nemzeti lakás-ügynökség (ANL) programjának keretében épült lakások lakhatási jogainak odaítéléséhez szükséges 2014. évi Prioritási lista jóváhagyásáról;

67. sz. Határozat – Szováta Város oktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok ingázási költségeinek fedezéséről;

68. sz. Határozat – Szováta város közigazgatási területe iskola hálózatának jóváhagyásáról;

Városházi anyakönyvi adatok

Bejelentett újszülöttek: Baczoni Petra (szülei: Baczoni Attila és Baczoni Kinga Enikő); Fülöp Dóra (szülei: Fülöp Attila Imre és Fülöp Margit Mónika); Máté Lajos (szülei: Máté István és Gábor Gizella);

Isten éltesse Őket!

Házasságot kötöttek: –

Elhunytak: Nagy Jolán (1941) – Pacsirta utca 25 szám; Bakos Mária (1945) – Rózsák útja 19/A szám; Bakos Ágnes (1931) – Hosszú utca 62 szám; Domokos Mihály (1929) – Hosszú utca 32 szám; Kiss Margit (1967) – Parajdi út 109 szám;

Nyugodjanak békében!

*„Karácsony készül, emberek!
Szépek és tiszták legyetek!
Súroljátok föl lelketek,
csillogtassátok kedvetek,
legyetek újra gyermekek,
hogy emberek lehettek!”*

Vass Albert

*Békés, áldott karácsonyi ünnepeket
kíván
városunk minden polgárának
Szováta Város Helyi Tanácsa!*

Elkészült az új parkoló a Petőfi Sándor lakótelepen

Ahogy reméltük, nem sietett a tél, s még a nagy havazások és kemény fagyok beállta előtt befejeződtek a parkoló-építési munkálatok a Petőfi Sándor lakótelepen. Áldozatul esett ugyan jónéhány fa, de ennél optimálisabb megoldást nem lehetett találni a parkoló-felületek bővítésére. Nagy szükség volt rá, mert az utóbbi időben ugrásszerűen megnőtt a gépkocsik száma. Tavasszal, persze, új fákat kell ültetni a parkoló és a tömbházak közti sávba, fenyők helyett lombhullatókat.

Adresa Primăriei
Orașului Sovata:
Sovata, Str. Principală
Nr. 155.

Tel: 0265 570 218

Fax: 0265 570 524

E-mail:

secretariat@primaria.szovata.ro

Program audiențe

Primar: Péter Ferenc:

Mărti – de la ora 11,00;

Viceprimar: Hegyi Mihály:

Miercuri – de la ora 11,00;

Secretar: Domokos András:

Joi – de la ora 11,00;

Hotărârile Consiliului Local

Hotărârea nr. 64 – cu privire la rectificarea Bugetului local aprobat pe anul 2014;

Hotărârea nr. 65 – cu privire la funcționarea unui patinoar artificial în Orașul Sovata;

Hotărârea nr. 66 – cu privire la aprobarea Listei de priorități A.N.L. pentru anul 2014, în vederea repartizării locuințelor construite în Sovata de către Agenția Națională pentru Locuințe, destinatinerilor și familiilor de tineri în vârstă de până la 35 de ani;

Hotărârea nr. 67 – cu privire la aprobarea decontării cheltuielilor de deplasare a cadrelor didactice din cadrul Grupului Școlar „Domokos Kázmér” și Școala „S. Illyés Lajos” Sovata;

Hotărârea nr. 68 – cu privire la aprobarea rețelei școlare de pe raza teritorială al Orașului Sovata;

Mesajul primarului Péter Ferenc în prag de sărbători

În preajma Crăciunului, pe coronițele noastre de Advent, în fiecare duminică mai aprindem o lumânare, așteptând nerăbdători minunea nașterii lui Iisus. Dar în această așteptare, ca de altfel în orice moment al vieții noastre, nu putem fi prezenți doar stând cu mâinile în sân. E nevoie de acțiune permanent.

Strânși, duminică de duminică, în jurul uriașei coroane din curtea primăriei pentru a aprinde lumânarea, simțim ceva din miracolul care ne călăuzește pașii pe bunul fâgaș al vieții. Ne dăm seama că, nu doar bucuria Crăciunului ci și emoțiile resimțite de Advent trebuie împărtășite cu ceilalți, nu pot fi doar ale „mele”, sunt ale „noastre”. Cu tristețea ne descurcăm singuri, retrași într-un ungher întunecat, dar speranța și bucuria o împărțim întotdeauna cu cei din jur.

În prag de sărbători, ne dăm seama câtă nevoie avem unii de alții, câtă nevoie avem să fim împreună în această așteptare, să sărbătorim împreună, dar să fim alături și la muncă. Tot ceea ce întreprindem are sens doar prin colaborare și cooperare.

Demnitățile Crăciunului, liniștea, pacea, dragostea și iertarea sunt încă prezente în sufletele noastre și

atunci când clopotul de adio al anului vechi răsună. Pocnetele artificilor și al sticlelor de șampanie pun capăt evlaviei noastre. În asemenea momente, fiecare dintre noi își ia rămas bun de la trecut pentru a se concentra cu toată atenția asupra noului an.

Încercările prin care-am trecut, greutățile, munca depusă, succesele ne vin în minte la orice final de an. Nimeni nu spune că a fost ușor în ciuda faptului că zilele, cu toate greutățile și zburciunile lor, cu decepții sau reușite, cu tristeți sau fericire, zboară cu repeziciune – a trecut din nou un an – copiii cresc, noi am mai îmbătrânit cu trei sute șase zeci și cinci de zile.

Suntem mai bătrâni și mai înțelepți în făgăduielile de anul nou. Știm că nici anul nou nu va veni cu mai puține gânduri, cu mai puțină tristețe, cu mai puține încercări, nu va fi unul mai ușor. Însă avem încredere că vom face față încercărilor.

În numele meu și al Consiliului local vă doresc să aveți curaj, răbdare, seninătate, putere de muncă, creativitate, să puteți trece mai ușor peste greutăți și astfel să faceți ziua de mâine mai frumoasă.

Să aveți un Crăciun fericit și un An Nou plin de împliniri! La mulți ani!

ANUNȚ

Liceul Tehnologic „Domokos Kázmér” din Sovata începând din anul școlar 2015-2016 are următoarele oferte de pregătire profesională pentru elevii claselor a VIII-a, în limba de predare maghiară, în domeniile:

- turism și alimentație – specializarea ospătar – 28 de locuri – durata 3 ani

- fabricarea produselor din lemn – specializarea tâmplar universal – 28 de locuri – durata 3 ani

Vă așteptăm. Informații suplimentare: tel/fax 0265-570 219.

„A szeretet egy cipősdobozban is elfér!”

Valószínűleg sokan adományoztunk már egy ajándékokkal tele cipősdobozt szegény sorsú gyerekeknek. Jómagam minden évben gyűjtöm a cipősdobozokat, hogy az év végéhez közeledve megpakolhassam játékokkal, ruhákkal, édességgel, és átadom egy szervezetnek, amely eljuttatja azokat a célszemélyekhez. Idén is így történt, annyi különbséggel, hogy az akciót munkatársaimmal karöltve irányítottuk.

Habár távolinak tűntek még az ünnepek, október közepén már megszületett az ötlet, miszerint olyan gyerekeknek gyűjtünk szeretet-dobozokat, akiket nem támogat annyi szervezet, akiknek valamiért mindenből kevesebb jut. Az, hogy a tanyákra vigyük a csomagokat egy, a szívemhez közel álló, számomra igencsak kedves személy gondolata volt, amire azonnal rábólintottam, és gyorsan továbbítottam az ötletet munkatársaimnak. Október közepén indult útjára az akció számtalan telefonhívást

és szervezkedést követően. Az első két hétben nehezen gyűltek a csomagok, míg az utolsó tíz napban szerkesztőségünk irodáit ellepték a csomaghalmazok. Az ajándékokat Szovátáról, Alsó- és Felsősfalváról, Parajdról és Korondról gyűjtöttük össze, mellénk álltak az iskolások is, mindez pedig azt bizonyította, hogy a sóvidéki emberek szívében ott az együttérzés és a szeretet.

Azt tudni kell, hogy a tanyákon élők nem feltétlenül hátrányos helyzetűek, nem feltétlenül rossz a szociális hátterük, viszont nem adatik meg nekik a lehetőség, hogy aszfalton sétáljanak az iskoláig, az életkörülmények nem hasonlíthatók a mieinkhez. Nálunk késő ősz van, a tanyákon pedig javában tél.

Sokuk síléceken jut el az iskolába, van, akit a házörzője kísér el. Bizony nekünk sem

volt könnyű kijutni a tanyákra, az út havas és jeges volt Pálpataka és Fenyőkút felé. Aztán minden aggodalmunk elszállt a sok csillogó szempár láttán. Mikulásunkat énekekkel és versekkel fogadták a legkisebbek első állomásunkon, Pálpatakán. Az ajándékok szétszortása után rohantunk Fenyőkútra, ott is már jó ideje vártak minket. A Mikulásnak és krampuszainak minden ének és versike egyformán kedves volt a második helyszínen is. Másnap Békástanyára, Atyhába és Illyésmezőbe látogatott kis csapatunk. Hiába hallottuk többször ugyanazt az éneket, verset a két nap alatt, mindannyiszor mosolyt csalt az arcunkra. Néhány településen az osztályvezetők

megengedték, hogy a gyerekek kibontsák a csomagokat. Sokan lelkesen mutatták társuknak, hogy mit tartalmazott az ajándékdoboz. Akadt, amelyikben játékokok voltak, mások ruhákkal, illatszerekkel, tanszerekkel voltak tele, mind-mind olyan dolgokkal, amelyeket használni tudnak a gyerekek.

Nem csak mi adtunk, hanem a gyerekek is rengeteget adtak nekünk. Talán csak jótékony-sági akciónk végén jöttünk rá arra, hogy adni sokszor jobb, mint kapni. Ha adsz, akkor kapsz is: egy mosolyt, egy ragyogó szempárt vagy néhány csodálkozó arcot – ami akciónk során gyakori volt. Köszönjük, hogy támogattak minket a sóvidékiek, hiszen nélkülük mi sem kaptunk volna ennyi „ajándékot”, és a gyerekeket sem örvendeztethettük volna meg. Továbbá köszönet a Sóvidék Televízió és a Digicom Kft munkatársainak a segítségért és kitartó munkájukért. Most már bebizonyosodott számunkra is, hogy a szeretet elfér egy cipősdobozban, függetlenül annak tartalmától, képes mosolyt varázsolni a megajándékozott gyerekek arcára.

Ungvári Borbála

Tatai ajándék a Szent József Gyermekotthon lakóinak

Egy autónyi ajándékkal érkezett egy tatai küldöttség Szovátára. A Tatai Bartók Béla Óvoda és a Tatai Geszti Óvoda városszerte gyűjtést hirdetett, hogy a szovátai Szent József Gyermekotthon kis lakóit karácsony előtt egy kis szeretetsomaggal örvendeztesse meg. Nagyon sok tatai szülő és gyerek reagált kedvezően a felhívásra, és készített együtt cipődoboznyi csomagot sok szeretettel a számukra ismeretlen gyermekeknek. Édesség, játék, rajzszerek, mesekönyvek és egyéb lapultak a dobozokban.

A tatai önkormányzat felvállalta az ajándécsomagok eljuttatásának költségeit. A két óvoda vezetője, Gira Edit és Vas Judit valamint dr. Frivaldszky Gáspár, a tatai önkormányzat aljegyzője, személyesen adta át Szovátán a gyerekeknek, akik maguk is kellemes ajándékkal lepték meg az ajándékozót, hiszen egy szép adventi énekcsoporttal köszönték meg a tataiak figyelmességét és szeretetét. Így aztán mindenki kapott valamit. Egy szép élményt, egy szívet melegítő tapasztalatot. Jó volt ezt látni.

Magyarország legszebb települése

A tavaly Európa Díjat kapott testvérvárosunk, Tata az európai egységet erősítő nemzetközi kapcsolatok elismeréseként – a négylépcsős kitüntetési rendszer első lépcsőfoka az Európai Diploma (1999), a második a Becsület Zászló (2000), a harmadik a Becsület Plakett (2004), a negyedik maga az Európa Díj volt –, s lám most újabb elismeréssel gazdagodtak a tataiak: az Echo Televízió immár harmadik alkalommal adta át a Magyarország legszebb településének járó díjat, melyet ezúttal Tata nyert.

Három Év Háza díj Tatának

Októberben a Építészet Napján osztotta ki egy szakmai zsűri az Év Háza-díjakat Komárom-Esztergom megyében. A hat kategóriából háromban (középület, családi ház és ipari épület) tatai épület nyerte el a díjat.

Tatai platán nyerte az Év Fája-díjat

A tatai Öreg-tó partján álló platánfa nyerte 2014-ben az Év Fája-díjat az Ökotárs Alapítvány vetélkedőjén, amin az egyes közösségek számára különös jelentőséggel bíró fák közül választották ki a győztest.

A tatai platán 232 éves, magassága 19 m, törzskerülete 650 cm.

A nyertes fát több társával együtt Versailles-ból hozatták Esterházy Ferenc megbízásából. 232 éve alatt nemcsak az időjárás viszony-

tagságait kellett túlélnie, vihart, villámot, hanem az emberek támadásait is.

Röviden

Építészeti díj a Tivoli-tó épületegyütteséért

A Tivoli-tó strandjának tervével jelentkezett a 11. Országos Építészeti Biennáléra Korodi Szabolcs, amelynek idén a „Kihívások és dilemmák az építészetben” volt a tematikája. Az októberben szervezett rendezvényen a hazai építészet színe-java felvonult. Korodi Szabolcs építész szováta munkájával „A közhasznú létesítmények és termelőegységek építésze” kategóriájának díját nyerte el.

„Az egyetem idén is házhoz jön!”

Ennek a jelmondatnak próbálnak megfelelni évek óta a Sapientia Erdély Magyar Tudományegyetem tanárai, diákjai, ezért szervezték meg idén is a már hagyományossá vált felvételi tájékoztató körútjukat. Úgy tervezték, hogy a tíznapos körút során Erdély 150 középiskolájába tesznek látogatást, hogy ismertté tegyék mindazokat a lehetőségeket, amelyeket a Sapientia kínál.

A körút szováta állomásán, a Domokos Kázmér Technológiai Líceum dísztermében teltházas előadáson sorra mutatták be az egyetem kolozsvári, marosvásárhelyi és csíkszeredai részlegét, illetve az egyetemi diákélet szépségeit.

H Í R D E T É S

A szováta Domokos Kázmér Óvoda Gimnázium és Szakközépiskola felhívást intéz szakmát tanulni vágyó VIII. osztályos tanulókhöz.

A 2015-2016-os tanévre vonatkozó szakmai ajánlataink magyar nyelven a következők:

- a vendéglátóiparban pincérképzés – 28 hely – 3 év
 - fafeldolgozásban általános asztalos képzés – 28 hely – 3 év
- Szeretettel várunk minden jelentkezőt.

Érdeklődni a 0265-570 219 telefonszámon.

Továbbképzés néptánc-oktatóknak

A Romániai Magyar Néptánc Egyesület, a Maros Művészegyüttes és a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége továbbképzést szervezett a szováta Teleki Oktatási Központban olyan csoportvezetőknek, pedagógusoknak és szakembereknek, akik elsősorban néptánc-oktatással foglalkoznak.

A továbbképzőn az elméleti oktatás mellett nagy hangsúlyt fektettek a gyakorlati táncoktatásra is.

A továbbképzésen betelt mind a 15 meghirdetett hely.

Tánc történeti előadás

November végén rendhagyó történelemórát tartott Szováta a magyar tánc történetéről a Kossuth-díjas koreográfus-rendező, Novák Ferenc, aki különböző vidékek és korok táncait mutatta be, mesélt azok kialakulásáról, fejlődéséről és sajátosságairól.

A rendkívüli történelemórán szó esett a legrégebbi táncokról és az új stílusokról is, melyeket nem csak elméletben ismertettek, a Maros Művészegyüttes társulata be is mutatta azokat.

Újabb munkaszüneti napok

Kormánydöntéssel hivatalos szabadnappá nyilvánították december 24-ét (Havasalföld és Moldova egyesülésének évfordulóját) és 31-ét, azaz Szilveszter napját is. Így idén két, egyenként ötnapos minivakációt kap minden közalkalmazott, kivéve azokat, akik olyan intézményekben dolgoznak (például kórházak), ahol a tevékenység folyamatosságára van szükség.

Hivatalos munkaszüneti napok Romániában:

Újév

- január 1. és 2.

Egyesülés

- január 24.

Húsvét

- április 12. és 13.

A munka nemzetközi napja

- május 1.

Pünkösöd

- május 31. és június 1.

Nagyboldogasszony napja

- augusztus 15.

Szent András napja

- november 30.

Nemzeti Ünnepek

- december 1.

Karácsony

- december 25. és 26.

Szilveszter

- december 31.

Egyszer volt, régen volt... A Mikulás karácsony előtt észrevette, hogy négy manója megbetegedett. De a segédmanók nem tudtak olyan gyorsan csomagolni, mint az igazi manók. A sok baj közepette Mikulásné bejelentette, hogy az édesanyja velük fogja tölteni a karácsonyt. Szegény meggyötört Mikulás ennek hallatán kiment a rénszarvasszánhoz, de szomorúan vette tudomásul, hogy az öt rénszarvasból három vemhes, kettő meg ismeretlen helyre távozott a kerítésen átugorva. Ezek után a teljesen összetört Mikulás bement a házába, hogy igyon egy kis pálinkát, de azt látta, hogy a segédmanók már mindet megitták. Erre olyan mérges lett, hogy a kezében tartott poharat összetörte. Mikor össze akarta söpörni a szilánkokat, rájött, hogy az egerek régen megették a seprút. Ekkor csöngettek, és a lelkileg meggyötört Mikulás ajtót nyitott. Az ajtóban egy angyalka állt, kezében karácsonyfával. Az angyalka így szólt:

– Hát nem csodálatos a mai nap?

Így alakult ki az a szokás, hogy a karácsonyfa csúcsára angyalkát húznak.

Céges karácsony

Igen tisztelt Kollégák!

A megerőltető üzleti évet az előző évekhez hasonlóan idén is céges karácsonyi bulival szeretnénk befejezni.

Mivel tavaly néhány igen sajnálatos közjátékra került sor, szeretném felhívni mindenki figyelmét néhány „játékszabályra”, hogy a meghitt ünnepet megfelelő keretek között tarthassuk meg.

1.) Amennyiben lehetséges, a dolgozók saját lábukon érjék el a kijelölt szórakozóhelyet, azaz céges karácsonyunk színhelyét, ne pedig részegen hozzák be őket józanabb kollégáik! Kérem, tekintsenek el egy esetleges – kora reggeli óráktól kezdődő – előünnepléstől!

2.) Nem vesszük jó néven, ha a dolgozók a széküket közvetlenül a hidegtálas büfé asztalok elé helyezik. Szedés után valamenynyien fáradjunk tányérunkkal vissza a kijelölt helyünkre!

Sajnálattal kell megállapítosuk, hogy a „Különbén a Kovács felzabálja előlem az összes libamáját” indoklást sem áll módunkban elfogadni.

3.) Pálinkát, bort, pezsgőt még késői időpontban se igyunk közvetlenül az üvegből! Pláne akkor nem, ha az elfogyasztott finomságok darabkái még ott virítanak arcunkon, esetleg még éppen szánkban morzsoljuk őket. Az „alkohol fertőtlenít” megjegyzés bizony nem csökkenti valamennyi dolgozó fenntartását azokkal a palackokkal szemben, ame-

lyekbe más dolgozók beleittak, és amelyekben kedélyesen úszkálnak az ételmaradékok.

4.) Meg szeretnénk kérni azt az illetőt, aki tavaly a forralt bort csipkebogyótea + ólommentes benzin keverékre cserélte, hogy az idén mellőzze ezt a tréfát! Bizonyára még emlékszünk mindannyian, hogy mi történt néhai Szilvásy kollégánkkal, amikor a harmadik pohár után felkereste a dohányzásra kijelölt helyet...

5.) Ha netalán valakit a számos ízletes étel és ital élvezete után rosszulélt gyötörné, úgy nagyon kérjük, keresse fel az erre a célra kijelölt helyiséget! A főnök tavaly nem igazán volt elragadtatva aktatáskája váratlanul előbuggyanó tartalmától.

6.) Amikor karácsonyi da-

lokot énekelünk, az eredeti szövegekre szorítkozzunk! Néhány friss tanoncunk még nem nagykorú, így feltehetően zavarba hozhatók bizonyos szövegrészletekkel.

Itt szeretnénk megemlíteni, hogy a férfi kollégák közül néhányan még nem jelentkeztek az apaság megállapításához nélkülözhetetlen vérvizsgálatra. Jelenleg gyereknevelési szabadságon lévő kollégánknak, Szabóné ugyanis határozott összefüggést vél felfedezni a tavalyi céges karácsony és az idén szeptemberben született Klára lánya fogantatása között.

Ha valamennyien tartjuk magunkat fent említett viselkedési normákhoz, akkor az idei céges karácsony is nagyon jól fog telni.

Mi az élet 4 szakasza?

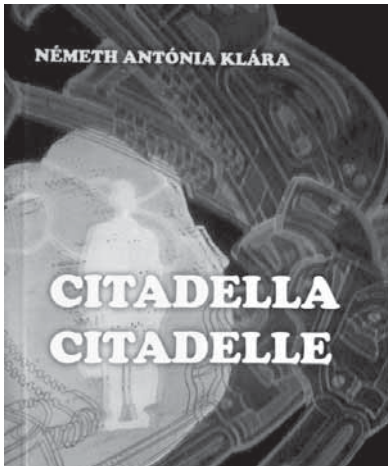
1. Amikor elhiszed, hogy van Mikulás.
2. Amikor már nem hiszed el, hogy van Mikulás.
3. Amikor tulajdonképpen te vagy a Mikulás.
4. Amikor úgy is nézel ki, mint a Mikulás.

Január elsején korán reggel.

- Mit csinálsz szomszéd?
- Havat hányok.
- Úristen, te mit ittál?

*Disznó sivít, petárda robban,
részeg feje a padlón koppan.
Róka család a WC-ben,
Lagzi Lajcsi a TV-ben.
Több rímet ide nem vágok,
boldog új évet kívánok!*

„Citadella, én téged az ember szívében foglak felépíteni” – Antoine de Saint-Exupéry

Ki ne jegyezte volna meg a titkot, amelyet a róka osztott meg a kis herceggel: „Jól csak a szívével lát az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan.”

Egyetlen mondatot sem lehet úgy mondani Antoine de Saint-Exupéryről, a francia íróról, hogy a maga szerénységével, de mégis határozottan ne lépne elő *A kis herceg*.

Most sem tudtam őt kikerülni, pedig Saint-Exupéry egy másik munkája, a *Citadella* című könyve a téma. Azaz hogy az ebből a gondolatgyűjteményből Németh Antónia által készített kétnyelvű – magyar és francia – válogatás (bemutatója dec. 10-én volt).

Úgy olvasom ezt a könyvet, mintha a Saint-Exupéry könyvét tartanám a kezemben, amelyben valaki – számomra figyelmeztetően – aláhúzta a legfontosabb mondatokat: „Na ezeket olvasd, öcsém! Itt van a lényeg.” Csak-hogy én tudom, a lényeg az egészben van, s szeretem elolvasni azt is, ami nincs aláhúzva. Mint ahogyan a francia sorokat is böngészgetem, hadd lám, miből magyarított a fordító, Pödör László ilyen szép mondatokat.

Ha az „egész” el is maradt (arra ott van Saint-Exupéry könyve), Németh Antónia érdeme, hogy tematikus besorolásával rendszert vitt az eredetileg kusza gondolatgyűjteménybe.

molnos

Buborékok

Asszonyi fondorlat, flanc, rongyrázás, éretlen legény kártyaadóssága. Kell-e még egyéb, ami terhelje az amúgy is alig jövedelmező birtokot? Színes buborékok, rózsaszín álmok. Miközben mindenki az ábrándjait kergeti, odalesz a gyermekek jövője, amiért úgymond „feláldozta” az életét az anya, egy ember becsületébe gázolnak, és tán csődbe megy – nem csupán érzelmileg, de anyagilag is – ez a családi vállalkozás. Az apa látja, merre tartanak, de gyenge, hogy időben és érdemben tehessen ellene valamit, mert elsodorja őt is az a lendületbe hozott látszatvilág, amelyben felesége és gyermekei önfeledten élnek. „En, persze, csak azért vagyok, hogy fizessek” – mondja már a történet elején, sorsa ellen lázadózva, az apa, aki három felvonáson át mintha csak gyűjtené az erőt, hogy egyszer majd szembeálljon az árral.

A dzsentrí világ kifigurázása a darab, amit a szerző oly iróniával tesz, hogy a néző azzal az érzéssel marad, többet és felszabadultabban nevetett, mintha egy kabaré előadást látott volna. De ez nem csupán a cselekménybonyolításon és a szereplők szájába adott mondatokon múlt, hanem azon a színpadi megjelenítő erőn, amiről bizonyóságot adott a Kovács Katalin vezette kis társulat.

Persze, túlzás lenne azt állítani, hogy minden nagyszerűre sikeredett, az előadásban nem voltak bakik, kevésbé gördülékeny részek, és minden szereplő tökéletesen hozta a szerepét – miért is várhatnánk el ilyet? –, de az előadás egésze élményt adott a nézőnek, s függönyhullás után nem maradt azzal az érzéssel, hogy kár volt eljönnie, hogy vasárnap este a nézőtéren vesztegette a drága idejét. Ellenkezőleg, kipirult arcú embereket láttam, akiket elkapott az előadás hangulata. Jól szórakoztak.

Néhány szereplő átlagon felüli, egészen kiemelkedő alakítása okán emlékezetes marad számomra ez az est. Túlzás nélkül állítom, meggyőző játékkal tették élővé a karaktereket. Pár nappal később az előadásról készült televíziós felvételek közeli képeit látva, még meggyőzőbbnek találtam néhány szereplő jó játékát.

Jó érzés volt látni, hogy sok egyéb talentum mellett, Szovátán vannak színpadra termett emberek is, akik játékkal élményt, örömet tudnak adni az embereknek.

A nagyszerű játéka és a rendezés mellett azt is köszönjük Kovács Katalinnak, hogy összeverbuvalta és hitével éltette/élteti ezt a csapatot!

Molnos Ferenc

Irodalmi doktorné

Oly angyalian nyíltak combjaid,
amikor anno fényképeztelek.
„Intim kapocsra vágyva hunyorít”,
írtam, de templomban nem lehetett.

Örzöm a fotót, bár eldugva rég,
ne lobbanjon, ki szemét veti rád.
Rögvest elkap a falra mászhatnak,
te véremkórász húsevő virág!

Tűzben fogant szerelmem hamva bánt:
„Miért kellettél?” „Mért lobbantál el?”
Ki sügött akkor fülembé: „No lám,
minek tenéked két tál ededel?”

Elrebbentél, mint lomha okt' fuvall',
és rád talált a randa tudós dokt',
ki körmét rágja rég ott a fű all',
mert hagyta magát bájba verni ott...

Zümized a dús bezzegbuzozokat,
well, kövérkés, kis mangalic vöcsök,
körüldonogják spréhes pubodat
landolinó jámbor költő pöcsök.

Monalizálsz, titkod ne tudja más,
csak kiskutyád, amint felizgurász,
és egy-két okos külsérelmi dászkal,
ki tökmárvány büszködben fel-le mászkál.

Böloni Domokos

Élet- és halálképek 77 év múltán József Attiláról

Gondolta volna a kedves olvasó, hogy él még valaki, aki személyesen ismerte József Attilát, és közel 110 évvel születése, 77 évvel a halála után eleven emlékeket tud felidézni a 20. század egyik legjelentősebb költőjével kapcsolatban?

Megkerestük a két hónap híján 92 esztendő, balatonszárszói születésű Gamauf Rudolfné Pákozdi Jolán nénit, aki Lajoskomáromban él az Agapé Evangélikus Szeretetszolgálat idősotthonában, és mesélt nekünk a költővel való ismeretségéről, temetésének eddig ismeretlen körülményeiről. Joli néni néhány évvel ezelőttig Balatonszárszón élt, ahol egykor férjével együtt pékségük, majd kifőzdéjük volt a Petőfi Sándor utca 31. alatt. József Attila és nővérei szárszói tartózkodásaik alatt, 1936-1937-ben hozzájuk jártak péksüteményért, tojásért, tejért. Érdekesség, hogy Szabó Lőrinc 1940-ben és később is többször megszállt Joli néninél titkos kedvesével, Erzsikével. Szabó Lőrinc szállásadóját mint a „péknét” említi az Erzsike (1955) című visszaemlékezésében.

Az idős özvegyasszony kis epizódokra emlékszik József Attilával kapcsolatban. Elmondása szerint az ábrándos, szűkszavú költő egyedül is gyakran elüldögélt egy padon, vagy hosszan eljátszogatott

papírhajói után szaladva a vízmosás mellett. Bort nem ivott, ha kínálták se, és nem volt se túl közlékeny, se viccelődő. Amikor a Horváth panzióban táncmulatságot tartottak, és megkérdezték a költőt, hogy miért nem áll be táncolni maga is, azt felelte, hogy nem tud táncolni, mert a nővérei miatt nem tudott kibontakozni, így táncolni se tanult meg. Egy másik alkalommal az akkor 14 éves Joli néni azt kérdezte meg József Attilától, hogy miért nem nősül meg? Mire ő állítólag azt felelte, hogy „majd téged foglak feleségül venni, és meglásd, hogy két galamb fogja húzni a harangot a templomban”. A talányos felvetést a költő nem magyarázta meg a fiatal lánynak, és nem fűzött semmit hozzá, hanem csak lehajtotta a fejét. A kis epizódot hallván az emberben felmerül, hogy tovább kérdezősködjön, akár nyomozzon, hátha valami eltitkolt szerelmi történet bontakozik ki a háttérben. De ilyenre nem utal más körülmény, de a visszaemlékező Joli néni sem. Az idős asszony olyan meggyőzően mesél, hogy történeteit képtelenség kitalációnak vélnem. De ha mindez az ő képzeletének terméke lenne is, olyan kedves kis epizód, ami mellett nem lehet szó nélkül elmenni. Ebben az esetben eszünkbe juthat az a mondás, ami szerint egy egy költő akkor igazán híres, amikor olyan történeteket is neki tulajdonítanak, ami nem is vele esett meg.

Joli néni bizonyos évszámokra, egyes adatokra kissé pontatlanul emlékezett. Úgy mesélte, hogy József Attila az apja halála miatt került nevelőszülőkhöz egy időre. Mi

viszont tudjuk, és ez korábban sem volt titok, hogy az apa kalandvágyból hagyta el a családját, és csak 13 nappal korábban hunyt el, mint Attila fia. Ha az idős asszony mindent hihetően akart volna előadni, a közismert tényeknek utánanézett volna. Tehette volna, hiszen ma is jól ír, olvas. Néhány olyan tényre is emlékszik, amelyek valóságtartalma viszont ellenőrizhető, vagy érdekes adalékul szolgál eddigi ismereteinkhez. Elmondása szerint 1937. december 5-én részt vett József Attila temetésén. A búcsúztatást nem katolikus és nem is pap végezte, hanem Kiss Ernő helybéli református kántortanító. Kiss Ernő Joli néninek volt a tanítója, és diákjai közül többet el is hívott a temetésre. Faludy György költő visszaemlékezéseiben és emlékversében temetési szertartásról, füstölőről és református papról beszél. Füstölőt reformátusok nem használnak. Hogy pap temette volna a költőt, az csak a hivatalos verzió. A református egyháznak talán kellemetlen lehetett, hogy csak egy kántortanító végezte

a búcsúztatást, ezért később a szemtanúkat, így Joli nénit is azzal keresték meg többször is, hogy bárki kérdezi, azt felelje, hogy egy pap végezte a szertartást. Az idős asszony ebben a vonatkozásban Kovács Szilárd egykori balatonszödi lelkészt is megemlítette.

Akármi is az igazság Gamauf Rudolfné Pákozdi Jolán visszaemlékezéseivel kapcsolatban, azok nagyon szép, illetve megrendítő érzéseket idéznek fel 77 év távlatából, akár adatokkal, akár egy mítosszal gazdagodott a József Attila-képünk. A huszadik század egyik legjelentősebb költőjének nyomába eredtünk, de találkoztunk egy csupa szívvel és lelkesedéssel tele idős özvegyasszonnyal is. Akinek lehet, hogy nem volt, sőt jelenleg se könnyebb az élete, mint az érzékeny lelkű tollforgatónak. Joli néni hosszan mesélt nekünk a kamera előtt saját életéről is. Figyeljünk rá is, hiszen az övéhez hasonló sorsokkal máshol is találkozhatunk, és nem csak a lajoskomáromi szeretetotthonban.

Deák-Sárosi László

Koccintás mellett

**Disznó visít, petárda robban,
Részeg feje a padlón koppan.
Róka család a wc-ben,
Lagzi Lajcsi a tv-ben
Több rímet ide nem vágok...
Boldog Újévet kívánok!**

Az ideális feleség mondatai

Milyen figyelmes tőled, hogy nem emlékeztetsz állandóan a koromra! Bezzeg a bunkó kollégáim egy rakás virágot adnak szülinapomra. Nincs is ennyi vázánk. Meg jó, hogy minden este legurítasz pár sört, így az üres üvegeket vázának használhatom.

Már megint frissen borotválkozva bújsz hozzám? Hányszor mondjam még, hogy nincs férfiasabb a két napos borostánál?

Teszed le rögtön azt a porszívót? Romba döntöd az illúzióimat. Ilyet csak homokosok tesznek, ráadásul megmelegszik a söröd, amit most töltöttem ki...

Inkább turkálók valamit a sarki bálánál, mert utánaszámoltam: ennek a szoknyának az árából pont két rekesz sört lehet venni.

Most menj lángosért! Ott áll a büfé előtt az a tangás lány, akit a parton mutattam neked. Most megnézheted közelebbről.

Itt van egy-két pornólap, lapozgasd ezeket, amíg gyorsan elemet cserélek a videó távirányítójában!

Légy szíves hangosítsd fel a tévét, hogy a konyhában is halljam a meccset!

A világ legrövidebb könyvei

Olvaszatok mindennap! Így a hajdani biztató jelmondat, és ma sem lehet másképp. De: úgy törekedjünk minél magasabb műveltség megszerzésére olvasással, hogy mind több művet olvassunk el!

A franciákat szerető országok és Értekezés a francia vendégszeretetről

A német vicc 1000 éve

Arnold Schwarzenegger teljes szókincse

Az amerikai kultúra és Az amerikai külpolitika sikerei

Biztonságos vezetés Olaszországban

Emberbarát rendszergazdák névsora

Eszkimó fürdőruhamodellek

Etióp viláгурalmi tervek

Fidel Castro: Emberi jogok

Gyors és hatékony Windows applikációk

Haladást elérő kormányfők a történelemben

Logikus gondolkodás nők számára

Minden, amit a férfiak tudnak a nőkről

Nagy-Britannia legjobb ételei

Népszerű ügyvédek

Sylvester Stallone: Fortélyok drámai színészeknek

Ballag a sóvidéki az utcán egy szatyor üveggel a kezében. Szembejön vele a komája és megkérdezi:

– Az üres üvegeket viszed visszaváltani?

– Dehogy! Összevesztem az asszonnyal, és rám parancsolt, hogy fogjam a holmimat és tűnnek el.

A sóvidéki kérdi a barátjától:

– A tegnap mondták a rádióban, hogy egyre több a bigámista a világon. Tudom, hogy terjednek a szekták, de erről még nem hallottam. Mondd, miféle vallás az?

– Nem vallás az te, bár az is lehetne, hanem azt jelenti, hogy az embernek egygyel több felesége van, mint amennyi kellene?

– Akkor ejsze én is bigámista vagyok.

– Miért lennél az te, komám, hiszen, tudtommal, csak egy feleséged van.

– Igen, de így is egygyel több van, mint kellene.

A teszt ördöge

1. Szép vagy?

igen - 1 pont

nem - 0 pont

2. Okos vagy?

igen - 1 pont

nem - 0 pont

Értékelés:

2 pont: Te szép vagy és okos is.

1 pont: Te vagy szép vagy, vagy okos.

0 pont: Te csúnya is vagy, buta is, és ráadásul hülye is!

3. Ön...

a. igen

b. nem

4. Kérjük ikszelje be a megfelelő részt!

+++ ++ +

++ ++ +

5. Szokott-e?

a. igen

b. nem

c. ezt a betűt nem tanulták az iskolában

6. Meg van elégedve a...?

a. a

b. b

c. c

7. Mit lehetne tenni?

(Kérjük ezt a részt hagyja üresen!)

.....

.....

8. Szereti-e a kérdőíveket?

a. Ja

b. Nyet

c. dinsztelve, hagymával

9. Biztos-e benne, hogy...?

a. hogy?

b. hogy mi?

c. hogyne

10. Ez itt az utolsó kérdés?

+ . igen

- . nem

/ . a helyes válasz: b.

Ön mindenre helyesen válaszolt. Ördöge van!

Magunk alatt a fát (16)

A tavaly szeptemberi számunkban kezdődött sorozatunk, amelyben környezetünk rombolásának következményeire, életlehetőségeink gyors felszámolásának valóságára, a tragikus következményekkel járó éghajlati változások közelségére próbálom felhívni a figyelmet Önöket, de azt is számba vesszük, hogy milyen változásokra van

Ma már megszokott, ha fajok tömeges pusztulásáról beszélünk. Korábban az éghajlati viszonyok gyors változásaival magyarázták különböző állatfajok eltűnését a Földről. Azt mondták, pusztulások oka, hogy nem tudtak gyorsan alkalmazkodni a változásokhoz. Azonban Richard Leakey kutatásai más okot mutatnak. *A hatodik fajpusztulás* című könyvében bizonyítja, hogy bizonyos állatfajok eltűnése Ausztráliából (20 ezer évvel ezelőtt), Észak-Amerikából (10 ezer éve), valamint Madagaszkárról és Új-Zélandról (nagyjából egyezer éve), nem klímaváltozással esett egybe, hanem az ember feltűnésével. Korábban már egy kisszámú emberi populáció is jelentős hatást gyakorolt a Földre, és minden valószínűség szerint ez vezetett oly sok állat kipusztulásához. Ma pedig már, a fosszilis üzemanyagok által hajtva, olyan erőre tettünk szert, hogy egész kontinensek élővilágát veszélyeztetjük.

Pedig a változatosság segíti a fennmaradást, a faji változatosság képes ellenállni bármiféle hatásnak. Változatosság nélkül könnyen sebezhetőek vagyunk. A kisebb és szétszórt rendszerek viszonylag nehezen sebezhetőek.

Ez, nyilván, vonatkozik a gazdaságra is. Minél kevesebb kézbe összpontosul a szükségleteink kielégítése, annál kiszolgáltatottabbak vagyunk. Például 1994-ben két vállalat, a Cargil és a Continentál alá tartozott az amerikai gabonaexport ötven százaléka

(akkor, amikor az egész világ gabonaexportjának 30 százalékát adták az amerikaiak). A legtöbb ország még mindig szívvel-lélekkel központosítja a szolgáltatásokat és a termelést. A világ hatalmas területei gyakran csak egyetlen (legtöbbször hibrid) növényfajjal vannak beültetve. Amerika élelmiszergyártását egy maroknyi mamutvállalat irányítja, így ezek a cégek tulajdonképpen a kezükben tartják az amerikaiak életét – figyelmeztet Leakey.

Hogy lássuk, mily mértékű pusztítás történik a földön, szolgáljon a következő adat: az ember megjelenése óta eltűnt a Föld teljes növény- és állatvilágának 25 százaléka, és e fajok nagy részét tulajdonképpen az utóbbi száz év során veszítettük el. Ez a tömeges pusztulás felborította az egész természet egyensúlyát. Ma már ott tartunk, hogy nemsokára a saját tömeges pusztulásával nézhet szembe az emberiség. Csak egy radikális és gyors változás segíthet rajtunk.

„Az a ragadozó mód, ahogy a többi állatfajt írtjuk, tükröződik és részben következménye is annak a megszállottságunknak, hogy javakat halmozzunk fel, legtöbbször nem törődve az ökosziszté-

szükség felfogásunkban, magatartásunkban, és milyen cselekvések vezethetnek az egyre közelebbi katasztrófa elkerüléséhez.

Tehát ökológiáról van szó, azaz egy világfelfogásról, amely a természet alkotó elemei közti összefüggéseket vizsgálja, azt, hogy valójában hol van a helyünk a minket is magába foglaló természetben. (mol)

mára és más emberekre gyakorolt hatással. Ha elvehetjük más fajok erőforrásait, miért ne vehetnénk el más embereket is? Ha más fajok kizsákmányolása jó dolog, miért ne használjuk ki embertársainkat is?” – utal egy romboló és végső soron önpusztító gondolkodásmódra Thom Hartmann *Az ősi napfény utolsó órái* című könyvében.

Manapság fenntartható fejlődésről beszélnek a politikusok, mintha fenn lehetne tartani ezt a folyamatot! Érdekes, akkor beszélnek erről, amikor kétségtelen már, hogy tarthatatlanná vált. Észre sem veszik, hogy tulajdonképpen azoknak csinálnak propagandát, akik a föld kizsigerelését végzik, vagy pedig maguk is hasznot húznak abból, hogy a hatalom és a vagyon maroknyi gazdag magánszemély és multinacionális vállalat kezében állapodott meg. És erre mondják ők, hogy „a magántulajdon szentsége”

Még ha a természet nem is pusztít el minket, azon vagyunk mi, hogy végezzünk magunkkal. Aki azt hiszi, pénze, vagyona megóvja ettől, az nem érti, mi történik körülötte.

Tudnunk kell, hogy napfényből vagyunk, és csupa olyan dologra vagyunk utalva, amelyek energiaforrása a Nap. Sokszázezer évig a pillanatnyi napfényből éltünk, de aztán felfedeztük a földben megbúvó ősi napfényt (szén, kőolaj, földgáz formájában), és azt elkezdük egyre nagyobb mértékben felhasználni, ma már a tartalékok kimerülése fenyeget. Az ősi napfény végőrái közelednek, talán egy emberöltőnyire sincsenek már. Szembe kell néznünk a helyzettel, meg kell változtatnunk életszemléletünket! Nem tékozolhatunk tovább! Helyet kell hagynunk másnak is – embereknek, állatoknak, növényeknek – az éltető vízhez és táplálékhoz.

(3. rész) Csortán Ferenc: Az arománok

Legújabb kori történetük során (illetve a 20. század elején) legnagyobb tömegeik az Oszmán Birodalom alattvalói. Az 1860-as évektől az emelkedő, modernizálódó román állam elkezdte érvényesíteni közöttük nemzetépítő oktatási és egyházi politikáját, amit az oszmán közigazgatás támogat. Vagy azért, hogy egy elégedett etnikai, kisebbségi („nemzeti”) közösséget nyerjen, és jó politikai kapcsolatot ápoljon Romániával, vagy pedig azért, hogy a már akkor „rotyogó”, majd nemsokára felrobbanó balkáni „politikai üst” lakosai között fokozza a különbségeket, ambíciókat, feszültségeket. Ekkoriban már több évszázados hagyománya volt a vlachok között a görög kulturális orientációnak (identifikációnak), illetve a görög, sőt görög tájékozódású vlach elitek asszimiláló kezdeményezéseinek. Ezt a folyamatot módosította az aromán népesség egy részénél a román tájékozódás. 1888-ban szultáni irade (rendelet) ismerte el a vlachok azon jogát, hogy nemzeti egyházat hozzanak létre. Az oszmán állam 1905-ben elismerte a vlach aromán) millet-et (etnikai közösséget – a szó jelentése ekkorra már „nemzet”). A lépés a szomszédos országokban heves tiltakozást váltott ki. Az arománok nemzeti fejlődésével szembeni görög ellenkezés nyíltan megnyilvánult a Balkán-háborúkban, illetve az 1913-as bukaresti békében. Macedónia felosztása Szerbia, Görögország és Bulgária között gyakorlatilag feldarabolta (megsemmisítette) az aromán népet. Tehát a legújabb történelem a feldarabolás és a szétszóratás kora.

Görögország

Az ország mai területét a második Balkán-háború utáni bukaresti békében nyerte el (1913). Az 1923-as lausanne-i egyezmény (amely egyebek mellett lezárta a török függetlenségi háborút, és döntött a török-görög lakosságcsereéről) 150–200 ezer arománnal számolt e területen. 1940-ben volt az utolsó olyan népszámlálás, amely megkülönböztette a különböző ortodox népcsoportokat. Akkor 26 750 „vlachoi” élt, 1951-ben 22 736. A romániai nacionalisták szerint 600 ezer nemzettársuk él ma Görögországban. Thede Kahl viszont úgy véli, hogy ma legfeljebb 300 ezer, magát arománnak vagy vlachnak tekintő személy van az országban, ezekből körülbelül 100 ezer beszéli folyékonyan ősei nyelvét. E népesség a Pindosz-hegységben, Epiruszban, Tesszáliában, Macedóniában, a Vermion és az Olümposz hegyvidékén él. A Görögországban élő megleniták száma nem haladja meg a négyezret. Közösségi-kulturális állapotukról íme egy töredékes, mozaik- vagy kaleidoszkópszerű kép. A görög állam felfogásában csak vallási kisebbségek vannak, és egyetlen kisebbségnek a tráciai muzulmánokat tekintik (de azokat sem szabad „török kisebbségnek” nevezni). A görögországi arománokat, albánokat és macedón szlávó-

kat „vlachofón (arvanitofón, szlavofón) helléneknek” tekintik. Hosszú téma lenne a vlachok önazonosság-változatait, azok gyökereit is vizsgálni. Nagy többségük nem érdekelt az anyanyelv oktatásában, annak családon kívüli használatában. Mind büszkén vallják magukat helléneknek, de általában hallani sem akarnak arról, hogy görögök lennének. Jelenleg több mint 200 aromán szervezet működik az országban, legtöbbször aromán a neve, de nem szerepel bennük a „vlach” szó. Tevékenységük kulturális események szervezésére szorítkozik, amelyeken néha több tízezer tömeg vesz részt. E rendezvényeken újabban a szomszéd országokból, illetve az emigránsok soraiból is sokan részt vesznek.

De e szervezetek gyanakvással fogadják a külföldről vagy belföldi személyektől érkező azon jelzéseket, melyek szerint a nyelvet ápolni, őrizni kellene, illetve a vlachokat nyelvi kisebbségként kéne kezelni. Az Európai Parlament 1997. június 24-én megszavazta az

1333. számú ajánlását „az aromán kultúráról és nyelvről”, ami sokak kedélyét borzolta, de tagadhatatlanul befolyásolta számos aromán hozzáállását. Hosszasan sorolhatnánk az identitásukra, illetve eredetükre vonatkozó nézeteket. A médiában nem hallani az aromán nyelvet. De 1994 óta a thesszaloniki Arisztotelész Egyetemen „kucovlah” nyelvtanfolyamokat tartanak. Létrejött a görögországi „Aromán Egyetemi Hallgatók Ligája”, és egyesületük van az utóbbi évtizedekben bevándorolt, „Hellászban élő Albániai Hellénovlachoknak” is.

Macedónia

Vlachok nagyobb számban a 18. század végén, az észak-epiruszi Moschopolis albánmuszlim bandák általi ismételt elpusztítása nyomán jöttek. A 2002-es népszámlálás alkalmával körülbelül kilencezren vallották magukat arománnak és meglenorománnak (a köztársaság lakosságának 0,48%-a), de ezt a számot senki sem tekintti valósnak.

- Délkelet-Európa rejtőzködő nemzete

Arománok a Pelister-hegységben élnek, Štip, Sveti Nikole és Vinica környéki falvakban, Bitola városában, valamint Szkopjében és Velesben. Legnagyobb településük és kulturális központjuk Kruševo, a hivatalos statisztika szerint a város lakosságának 10,5%-át képezik.

A Meglen-hegységi (meglenita) vlachok (akik vlau/vlaszi néven nevezik magukat), akik a macedón-görög határ két oldalára kerültek falvakban éltek, ma nagyrészt beköltöztek a közeli Gevgelija városába.

Az arománok imázsa jó Macedóniában. Ennek oka az, hogy egyik nemzeti hősiük, az 1903-as kruševói „Ilinden-felkelés” egyik vezetője az aromán Pitu Guli volt. A macedóniai politikában két pártjuk van jelen: az SZVM (Macedónia Vlach Pártja), valamint a DSZV (Vlach Demokratikus Unió).

Az alkotmány és az oktatási törvény biztosítja a kis etnikumok számára is a fakultatív anyanyelvoktatást a legkevesebb tíztagú osztályokban. Napi sajtójuk nincs, négy kis példányszámú folyóirat jelenik meg aromán nyelven, gyakran nagy késéssel. Lélekszámukhoz képest jelentős az arománok jelenléte a médiában (könyvkiadás, tévé, rádió): jelenleg több aromán tankönyv, verseskönyv és folyóirat jelenik meg itt, mint bármelyik másik dél-

kelet-európai államban. A 29 városi rádióállomás szinte mindegyikében van kiadós szerkesztőség. Ezek közül a gevgelijai sugároz meglenoromán nyelven, a strugai Radio Kiki-nek, illetve a kruševói és a kumanovói rádióknak pedig van aromán adása. A nemzeti televízióadó a kisebbségi nyelveken (albán,

szervezetek jöttek létre. Mindkettő felvette a kapcsolatot a román konzulátussal. 1992-ben kongresszust tartottak Tiranában, amelyen sok közép- és nyugat-európai, illetve amerikai aromán is részt vett. Óvatos tapogatózás folyik a bevezetésére (az albán mellett) egyes ortodox templomokban, mivel ódzkodnak a görögtől.

Ma szinte minden közép- és dél-albániai városban működik egy Sutsata Armanilor vagy Rramanilor („Arománok egyesülete”), néhol kettő is a véleménykülönbségek miatt.

1995 óta létezik az „Aromán Nők Szövetsége” Tiranában, és évente Korçë-ban aromán folklórfesztivált tartanak. További (pro-román vagy görög „tájékozódású”) egyesületek jöttek létre, közöttük az „Albániai fiatal aromán értelmiségiek szövetsége”. 1992 óta – kihagyásokkal – két aromán folyóirat jelenik meg Tiranában. Nincsenek tévé vagy rádió programok, és egyetlen falusi iskolában van fakultatív aromán nyelvoktatás, ellenben Dél-Albániában 1993 óta 73 görög nyelvű állami iskola működik.

Bulgária

1923–1940 között a bulgáriai arománok nagy tömegben vándoroltak be Romániába, így ma körülbelül csak háromezerre tehető a számuk. Kis számban, de jelen van-

nak az ország szinte minden régiójában, legtöbbször a Rila-hegységben és Szófiában. Első jelentős hullámuk – kereskedők és kézművesek – a 17. században érkezett, és már rég beolvadt a bolgár elitekbe. Második jelentős csoportjukat a Grammos-hegységből a 18. században jött pásztorok képezik, ezek leszármazottai között vannak még, akik arománként határozzák meg magukat. Léteznek próbálkozások egyesületek létrehozására, folyóirat kiadására, de túl kevesen vannak ahhoz, hogy rendszeres kulturális tevékenységet folytassanak.

A legfontosabb „összetartó szerv” a szófiai román templom, amelynek megvolt a két háború közötti előzménye, és amelyet most újra lehetett alapítani. Egyaránt látogatják a timoki vlachok és az arománok.

Szerbia

Moschopolis pusztulása után körülbelül háromezren vándoroltak ide, elsősorban Belgrádba. A 19. század elején részt vettek a szerb felszabadító mozgalmakban. Itteni nevük a „cincár” volt, ami ma sokak tudatában „hajdani gazdag görög kereskedőt” jelent.

A „vlach” a Timok melléki románok neve. Cincár származású volt két klasszikus szerb drámaíró: Jovan Sterija-Popović és Branislav Nušić. Ma Belgrádban van szervezetük, a „Cincár-Szerb Egyesület”, amely egy lapot is kiad. Pár száz tagja van, ők nagyrészt Macedóniából költöztek ide az utóbbi évtizedek folyamán.

török, aromán, cigány, szerb, bosnyák, bolgár és görög) is közvetít adásokat.

Albánia

Az országban nem tartanak olyan népszámlálásokat, ahol az állampolgárok nemzetiségét is kérdeznék. De „mértékadó források” 60–100 ezer közötti aromán népességszámot tartanak reálisnak (mint a körülbelül 220 ezer ortodox egy részét, a többi a görög kisebbség).

Az országban az arománokat nem nemzeti, hanem nyelvi-kulturális kisebbségnek tekintik. Az aromán közösség számára a kisebbségi önmeghatározás lehetőséget jelenthetett külföldi munkavállalásra, ami inkább a görög „alternatívának” kedvezett.

1991-ben, egymástól függetlenül, Selenica és Korçë városokban aromán kulturális

Szilvesz Teri

Terivel ritkán találkozom. Évente mindössze egyszer futunk össze valahol. Most szép lenne, ha azt mondanám, emlékszem minden egyes találkozásunkra, de nem volna igaz. Egyrészt mert öregszem és felejték, másrészt meg nem egyszer megesett, hogy épp akkor kissé kótyagos volt a fejem – a szerelemtől-e avagy az elfogyasztott bortól, ki tudná azt megmondani? –, és ami ilyenkor történik az emberrel, az olyan, mintha álomban járna, arról már másnap sem tud hiteles képet adni.

Azt mégis bizonyossággal merem mondani, hogy mindig telen voltunk együtt valahol. Külön szerencsének tartottam, ha olyankor éppen hegyet és völgyet beborított a frissen hullott hó, s az utcákat még a szolgálatos útkaparók nem szórták tele ronda sós homokkal, tisztán maradt illetve tisztává lett minden. Kint is és bent is. A fehérbe burkolt utcák, házak, kertek, dombok, hegyek láttán tisztábbnak éreztem magam is. Bevallom, így vágytam rá mindig, ezzel a tisztasággal a szívemben, és számomra csak így volt élmény a találkozásunk, így lett sokszor idézett, kedves emlék. Ő és a friss hó mindig is összetartoztak. De olyannyira, hogy hó nélkül olyan sápadtnak, petyhüdtnek, betegnek látom, hogy első reflexből orvosért kiáltanék: jöjjön már, nézze meg, mi van vele! Oda az egész örömöm, oda a multságom ilyenkor. Aztán egy évig aggódom érte. De reménykedem is, hogy minden rendbe jön, s a múltó évek ellenére ráncatlanul fiatal és üde lesz megint. Így szeretem. A fagy-csípte rózsás arcát szeretem.

Régebben általában egy kis mulatozásra mindig kapható kisebb társaságban voltunk együtt, ahol éppen minden kellék összejött a bulihoz, volt zene, kaja, pia, nő. Volt vidámság, tánc, szórakozás. Ráadásul ott volt Ő. Mi kellett volna még, ennél is több a féktelen mulatozáshoz?

Mondhatom, számomra egyáltalán nem közömbös a vele való találkozás. Sosem volt az. Érkezését már kiskamaszként is izgalommal vártam. Bizakodtam, hogy ismét szép lesz, szerethe-

tő, és hogy jól fogom vele érezni magam. Persze, nem mindig jött ez így össze, de éppen ez tette izgalmassá a rá való várakozást. Így lett tétje a dolognak.

Szerettem őt, és tudom, ő is ragaszkodott hozzám. Mindig megtalált, akárhol voltam. Akkor is, ha szabadságában gátolt, de a megaláztatásra meg nem hajló sorkatonaként egy erdő mélyén, félméteres hó és elhagyatottságom és magányom többméteres rétege alá voltam eltemetve. Emlékszem, akkor tulajdonképpen nem számítottam rá, azt hittem a soros találkozásunk elmarad. Készültünk ugyan egy kis vacsorával – nem bíztuk a szakácsra az esti menüt, lopott krumpliból, csomagban kapott otthoni kolbászból magunk készítettük a vacsorát –, de azt hittem, nem jön el, egész este szomorú leszek, aztán meg korán lefekszem, és amíg álom jön a sze-

memre, emlékezem. Ám Ő jött. Minden fenyegetés ellenére, kora este kiszöktünk az erdőnk melletti faluba borért, amit velünk kenyérré cseréltek az élelmes falusiak. Azzal vártuk. Szerényen, minden felhajtás nélkül jött. Pontos volt, mint mindig – pedig abban a hóban nekünk is nehéz volt közlekedni –, és én mennyire örültem!

Nincs az a találkozásunk, hogy pohár ne kerülne a kézbe. Mit kerül? Ha tehetem, egyenesen készülok rá. Napokkal azelőtt beszerezem az innivalót, és közvetlenül előtte behűtöm egy kissé, hogy a legjobb formáját adja. Igazából a legjobbat keresem, amihez csak hozzáférhetek, mert valami kényszert érzek, hogy kellően tiszteljem meg a pillanatot. Megesik, hogy durranó pezsgőt bontok, de a minimum, hogy megiszom egy pohár bort a találkozásunk öröme.

Egy idő óta kerüljük a nagy nyilvánosságot. Talán, mert kisé ségénylős vagyok, zavar, ha örömeimet akárki látja. Ezért otthon fogadom, s Ő surranva jön, mint lopott pásztorórára szokás – a szomszéd sem hallhatja –, alig koppint az ajtón. S bár várom, megesik, hogy úgy elmerülök gondolataimba vagy valamely tevékenységbe, hogy érkezését nem veszem észre. Ilyenkor a feleségem nyit ajtót, aztán beszó a szobába nekem:

– Itt van Teri, megérkezett. Gyere!

Én meg összerezzenek, mint a csínyen ért gyerek, és zavaromban azt kérdelem:

– Tényleg?

– Igen, itt az idő – mondja a párom.

Oly mafla képet vágok, hogy nejem hangosabban szól hozzám:

– Mi van, elszundítottál?

– Á, dehog – mondom én álmatagon.

– Eljött Teri.

– Teri?

– Igen, Teri. Szilvesz Teri. Eljött a szilveszteri köszöntés pillanata. Tölts bort a poharakba, koccintani szeretnék!

Molnos Ferenc

Bronz az EB-én Fehér Zsoltnak

November 26-án Fehér Zsolt és csapattársa a Steaua sportklubnál, Trifan Ovidiu képviselték Romániát a Taekwondo Csapatok EB-jén. Első ellenfele az idén még veretlen Austria Open es Belgrade Open aranyérmese, a svájci Illir Soulmani volt, akit látványos mérkőzésen aranyponntal múlt felül Zsolt. Aztán következett az olimpiai bajnok, Miangue Yohann, 217 cm -es izomkolosszus. Zsoltnak semmi esélyt nem adott senki. Az első félidőben a francia rendesen menetelt, igen ám, de a 2. és a 3. harmadban Zsolt valósággal lehengette a világ legjobbját a +78-as junior súlycsoportból. Az egész sportcsarnok lábán állva tapsolta a bajnokság egyik leglátványosabb mérkőzését. Szakértők szerint, ha lett volna még egy menet, Zsolt kiütötte volna a fekete bőrű franciát.

Így alul maradt ugyan, s a francia jutott a döntőbe, de úgy el volt verve, annyit kapott Zsolttól, hogy nem tudott felállni a döntőben.

Zsolt is, csapata is dobogóra állhatott, hatalmas taps közepette bronzérmesen.

Fehér László

Érmekkel tértek haza a Sasok

Húsz város taekwondosai között vettek részt a Szóvátai Sasok a Marosvásárhelyen megszervezett tornán, és nem eredménytelenül, hiszen nagyon sok érmet hoztak haza.

Küzdésben két aranyat (György Károly és Kiss Áron), öt ezüstöt (Aszalos Áron, Orbán Koppány, Tófalvi Roland, Kiss Botond János és Simonfi Zsuzsanna, négy bronzot (László Botond, Mandász Erik Eden, Kincses Sarolta és Hajdu Nikoletta Adrienn);

Formagyakorlatban két aranyat (Nagy Henrietta és Nagy Szabolcs), egy ezüstöt (László Botond), öt bronzot (Simonfi Zsuzsanna, Birta Edina, Hajdu Nikoletta, Szócs Anasztázia és Máté Miklós);

Nagy Szabolcsot, Nagy Henriettát és László Botondot kiválasztották bukaresti felkészítésre, hogy kiléphessenek nemzetközi versenyekre.

Három ezüst Katona Róbertnek

Katona Róbert súlyemelő, többszörös országos bajnok a kategóriájában és román kupa győztes is. December elején (másodika és hatodika között) újabb országos versenyen vett részt, amelyet csaknem ezer súlyemelő részvételével a moldvai Ónfalván szervezett a szövetség.

Róbertet az idén egy sérülés visszavetette. Korábban megszoktuk tőle a különböző versenyeken a jó szerepléseket, viszont ez a sérülés nem múlt el nyomtalanul, meglátszott az eredményein, hiszen nem minden versenyen tudott dobogós helyet elérni.

A mostani versenyre nagyon keményen készült, de nem tudta elérni a csúcsmomát, beállítani, sőt, túlszárnyalni saját rekordját. Viszont így is remek eredményt ért el: a felnőtt mezőny 56 kg-os kategóriájában minden vonalon második lett – szakításban 88 kg-mal, lökésben 106 kg-mal, összetettben 194 kg-mal.

A szilveszteri buli már a javában tart. Zene, pia, tánc, fergeteges jókedv. Egy srác odamegy az egyetlen nem táncoló, már jó ideje ücsörgő lányhoz: – Szabad vagy? – Igen – emelkedik fel reménykedve a lány. – ... (folytatás a rejtvény fő soraiban)	Készítette: Molnos Ferenc		Ragad	Amper- mérő méri	Sajtóféle	Fluor	Ébren álmodni kezd	„Kitört a pesti ...” (Fenyő M.)	Tristan ... a dalaizmus alapítója	Kismarton német neve	
	Poén 2										
	Menyasz- szony					Aminósav féle Itália					
	Papírból készült pép										
Poén 1	Falu Vas megyé- ben	Amely dolog Nőinév				Eszmél Ipp románul					
Erec et ... de Troyes műve					Am. vete- rán szöveg Kópásellenes						
Retesz			Száll Motor- típus						Szcsávai autójel Zsidó (rom.)		
Korai zöldség jelzője						Puha (szleng) Új lej					
Besorolás							Újság (rom.) Foszfór				
Második Gé			Eszik a baba Leminősit					Dedős egyen. Márai polgára			
Em		Olajsav Borszőlő fajta					Katlan készül! Kráter lesz!				
Amper és Ohm			Én (latin) Köröppan- tó márka			Apadiszónó Azt követően				Olaszor- szág Kérdő szó	
Az arculítés				Állomás (rom.) Tiltószó					Űrlény Római kettő		
... szertar- tás, királyavatás										Fluor Kettőzve labor!	
Angliában népszerű sport							Téli spor- tot úzó Vég!				
Négy- ütemű motor				Olvadt kőzet Kén					Len (rom.) Tonna		
Vés			Forga- tagával elbődít							Első	

Felelős kiadó: Szóvata Város Polgármesteri Hivatala, Péter Ferenc polgármester
Szerkeszti: Molnos Ferenc, Grafikai szerkesztő: Siklodi Zsolt
Lapszámunk munkatársai: Bölöni Domokos, Csortán Ferenc,
Deák-Sárosi László, Domokos Mária, Fehér László, Ungvári Borbála

